

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 85/21
Λουξεμβούργο, 19 Μαΐου 2021

Απόφαση στην υπόθεση T-465/20
Ryanair DAC κατά Επιτροπής (TAP· Covid-19)

Η απόφαση της Επιτροπής με την οποία η ενίσχυση της Πορτογαλίας υπέρ της αεροπορικής εταιρίας TAP κηρύχθηκε συμβατή με την εσωτερική αγορά ακυρώνεται λόγω ανεπαρκούς αιτιολογίας

Εντούτοις, τα αποτελέσματα της ακύρωσης (μεταξύ των οποίων η ανάκτηση της ενίσχυσης) αναστέλλονται εν αναμονή νέας απόφασης

Τον Ιούνιο του 2020, η Πορτογαλία κοινοποίησε στην Επιτροπή κρατική ενίσχυση υπέρ της αεροπορικής εταιρίας Transportes Aéreos Portugueses SGPS SA (δικαιούχου), μητρικής εταιρίας και μετόχου κατέχουσας το 100 % της TAP Air Portugal. Η κοινοποιηθείσα ενίσχυση, ο προϋπολογισμός της οποίας ανέρχεται σε 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ κατ' ανώτατο όριο, αφορά σύμβαση δανείου συναφθείσα μεταξύ, ειδικότερα, της Πορτογαλίας ως δανειστή, της TAP Air Portugal ως δανειολήπτη και της δικαιούχου ως εγγυητή. Με την παρέμβαση αυτή, η Πορτογαλία αποσκοπούσε στο να διατηρήσει τη δικαιούχο σε δραστηριότητα για διάστημα έξι μηνών, από τον Ιούλιο έως τον Δεκέμβριο του 2020.

Εκτιμώντας ότι το κοινοποιηθέν καθεστώς συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η Επιτροπή το εξέτασε υπό το πρίσμα του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ¹ και των κατευθυντηρίων γραμμών της σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων². Με απόφαση της 10ης Ιουνίου 2020, η Επιτροπή κήρυξε το επίμαχο μέτρο συμβατό με την εσωτερική αγορά³.

Το δέκατο πενταμελές τμήμα του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκανε δεκτή την προσφυγή που άσκησε η αεροπορική εταιρία Ryanair με αίτημα την ακύρωση της ανωτέρω απόφασης, αναστέλλοντας ταυτόχρονα τα αποτελέσματα της ακύρωσης έως την έκδοση νέας απόφασης από την Επιτροπή. Με την απόφασή του, το Γενικό Δικαστήριο παρέχει διευκρινίσεις ως προς το εύρος της υποχρέωσης αιτιολόγησης την οποία υπέχει η Επιτροπή οσάκις, κατ' εφαρμογήν των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις ενισχύσεις προς προβληματικές επιχειρήσεις, κηρύσσει συμβατή με την εσωτερική αγορά, βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ, ενίσχυση η οποία χορηγήθηκε σε εταιρία ανήκουσα σε όμιλο.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

Προς στήριξη της προσφυγής ακυρώσεως, η Ryanair προέβαλε, μεταξύ άλλων, παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης εκ μέρους της Επιτροπής, καθόσον η τελευταία παρέλειψε να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους το κοινοποιηθέν μέτρο κρίθηκε συμβατό με την εσωτερική αγορά.

¹ Δυνάμει της εν λόγω διάταξης, δύνανται να θεωρηθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον.

² ΕΕ 2014, C 249, σ.1.

³ Απόφαση C(2020) 3989 τελικό της Επιτροπής, της 10ης Ιουνίου 2020, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.57369 (2020/N) – COVID-19 – Πορτογαλία – Ενίσχυση χορηγηθείσα στην TAP (ΕΕ 2020, C 228, σ. 1, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει, καταρχάς, ότι το σημείο 22 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις ενισχύσεις προς προβληματικές επιχειρήσεις⁴ θέτει **τρεις σωρευτικές προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να πληρούνται προκειμένου να μπορεί να κηρυχθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά** βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ, **ενίσχυση διάσωσης η οποία χορηγείται σε εταιρία ανήκουσα σε όμιλο**. Σύμφωνα με το ανωτέρω σημείο, η Επιτροπή οφείλει να εξετάσει, πρώτον, **αν ο δικαιούχος της ενίσχυσης ανήκει σε όμιλο**, δεύτερον, **αν οι δυσχέρειες τις οποίες αντιμετωπίζει ο δικαιούχος είναι εγγενείς και δεν οφείλονται σε αυθαίρετη κατανομή των δαπανών εντός του ομίλου και**, τρίτον, **αν οι δυσχέρειες αυτές είναι τόσο σοβαρές, ώστε να μην μπορούν να αντιμετωπιστούν από τον ίδιο τον όμιλο**. Οι ανωτέρω προϋποθέσεις αποσκοπούν να εμποδίσουν όμιλο επιχειρήσεων να μετακυλήσει στο Δημόσιο τα έξοδα χειρήςματος διάσωσης μίας από τις επιχειρήσεις που τον αποτελούν, όταν η επιχείρηση αυτή είναι προβληματική και οι δυσχέρειές της οφείλονται στον ίδιο τον όμιλο ή ο όμιλος έχει τα μέσα να τις αντιμετωπίσει μόνος του.

Με γνώμονα τις ως άνω διευκρινίσεις, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, **η Επιτροπή δεν διαπίστωσε ούτε διευκρίνισε αν η δικαιούχος ανήκε σε όμιλο** κατά την έννοια του σημείου 22 των προμνησθεισών κατευθυντήριων γραμμών. Δεν διενήργησε οιαδήποτε σχετική ανάλυση και δεν διευκρίνισε τη σχέση μεταξύ της εν λόγω δικαιούχου και των εταιριών που είναι μέτοχοί της⁵.

Επιπλέον, σε περίπτωση που η δικαιούχος και οι εταιρίες που είναι μέτοχοί της ανήκαν σε όμιλο, κατά την έννοια του σημείου 22 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις ενισχύσεις προς προβληματικές επιχειρήσεις, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι **η Επιτροπή δεν είχε τεκμηριώσει καθ' οιονδήποτε τρόπο τους ισχυρισμούς της σύμφωνα με τους οποίους, αφενός, οι δυσχέρειες τις οποίες αντιμετώπιζε η δικαιούχος ήταν εγγενείς και δεν είχαν προκύψει από αυθαίρετη κατανομή των δαπανών υπέρ των μετόχων της ή άλλων θυγατρικών και, αφετέρου, οι εν λόγω δυσχέρειες ήταν τόσο σοβαρές ώστε να μην μπορούν να επιλυθούν από τους πλειοψηφούντες μετόχους της ή από άλλους μετόχους**. Η Επιτροπή περιορίστηκε, πράγματι, στην παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση της δικαιούχου και σχετικά με τις δυσχέρειες που προκάλεσε η πανδημία της Covid-19.

Δεδομένων των ως άνω κενών που παρουσιάζει η αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο δεν είναι σε θέση να ελέγξει αν πληρούνταν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις του σημείου 22 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις ενισχύσεις προς προβληματικές επιχειρήσεις, ούτε αν η Επιτροπή μπορούσε να κρίνει ότι δεν βρισκόταν ενώπιον σοβαρών δυσχερειών εκτίμησης της συμβατότητας της οικείας ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά και εδύνατο να μην κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας που προβλέπεται στο άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο αποφαινεται ότι **η Επιτροπή δεν αιτιολόγησε επαρκώς κατά νόμον την προσβαλλόμενη απόφαση και ότι η ανεπαρκής αυτή αιτιολογία της απόφασης συνεπάγεται την ακύρωσή της**.

Το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά, εφαρμόζοντας το άρθρο 264, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ότι **υπάρχουν επιτακτικοί λόγοι ασφάλειας δικαίου που δικαιολογούν τον περιορισμό των διαχρονικών αποτελεσμάτων της ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης**. Επισημαίνει, πρώτον, ότι η εφαρμογή του επίμαχου μέτρου ενίσχυσης εντάσσεται σε διαδικασία η οποία βρίσκεται

⁴ Κατά το σημείο 22 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις ενισχύσεις προς προβληματικές επιχειρήσεις, «[μ]ια επιχείρηση που ανήκει ή έχει εξαγορασθεί από ευρύτερο επιχειρηματικό όμιλο δεν είναι καταρχήν επιλέξιμη για ενισχύσεις δυνάμει των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών, εκτός εάν μπορεί να αποδειχθεί ότι η εταιρεία έχει εγγενείς δυσχέρειες οι οποίες δεν έχουν προκύψει από την αυθαίρετη κατανομή των δαπανών στο εσωτερικό του ομίλου και ότι οι δυσχέρειες αυτές είναι τόσο σοβαρές, ώστε να μην μπορούν να αντιμετωπιστούν από τον ίδιο τον όμιλο».

⁵ Κατά τον χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης το ήμισυ των μετοχών της δικαιούχου κατείχε η Participações Públicas SGPS SA, η οποία διαχειριζόταν τις συμμετοχές του Πορτογαλικού Δημοσίου. Η Atlantic Gateway SGPS Lda κατείχε το 45 % των μετοχών της δικαιούχου, το δε 5 % των μετοχών κατείχαν άλλοι μέτοχοι.

ακόμη σε εξέλιξη και αποτελείται από διάφορα διαδοχικά στάδια ⁶ και, δεύτερον, ότι η άμεση αμφισβήτηση της νομιμότητας της είσπραξης των χρηματικών ποσών που προβλέπει το μέτρο ενίσχυσης θα είχε ιδιαίτερες επιζήμιες συνέπειες για την οικονομία και την αεροπορική συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση της Πορτογαλίας, εντός ενός οικονομικού και κοινωνικού πλαισίου που έχει ήδη επηρεασθεί από τη σοβαρή διαταραχή της οικονομίας την οποία προκάλεσε η πανδημία της Covid-19. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο αποφασίζει να αναστείλει τα αποτελέσματα της ακύρωσης της προσβαλλομένης απόφασης έως ότου η Επιτροπή εκδώσει νέα απόφαση. Επ' αυτού, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ωστόσο ότι, σε περίπτωση που η Επιτροπή αποφασίσει να εκδώσει τη νέα αυτή απόφαση χωρίς να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, η εν λόγω αναστολή των αποτελεσμάτων της ακύρωσης δεν μπορεί να υπερβεί τους δύο μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου. Αν η Επιτροπή αποφασίσει, αντιθέτως, να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, η αναστολή θα διατηρηθεί περαιτέρω για εύλογο χρόνο.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί αναίρεση, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα, ενώπιον του Δικαστηρίου, εντός δύο μηνών και δέκα ημερών από της κοινοποίησής της.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή ακυρώσεως αποσκοπεί στην ακύρωση πράξεων των οργάνων της Ένωσης που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα κράτη μέλη, τα όργανα της Ένωσης και οι ιδιώτες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου. Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, η πράξη ακυρώνεται. Το καθού όργανο της Ένωσης οφείλει να καλύψει το ενδεχόμενο κενό δικαίου που δημιουργεί η ακύρωση της πράξεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Γενικό Δικαστήριο

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

⁶ Το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει συναφώς ότι το επίμαχο μέτρο χορηγήθηκε για αρχική περίοδο έξι μηνών, η οποία έχει ήδη παρέλθει, μετά την οποία η Πορτογαλία όφειλε να διαβιβάσει στην Επιτροπή, σύμφωνα με το σημείο 55, στοιχείο δ', των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις ενισχύσεις προς προβληματικές επιχειρήσεις, είτε την απόδειξη ότι το δάνειο είχε αποπληρωθεί ολοσχερώς είτε σχέδιο αναδιάρθρωσης είτε σχέδιο ρευστοποίησης.